

СОЦІАЛЬНА І ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

УДК 351.85

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІСНУЮЧОГО РІВНЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ОСНОВІ ПРОВЕДЕНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Балабуха К.Є.

аспірант Класичного приватного університету

Annotation

The article deals with the cultural Zaporozhye region, the evaluation of the cultural sphere of state regulation and the proposed main ways of raising the existing level of state regulation of culture at the regional level.

Анотація

У статті розглянуто сферу культури Запорізької області, проведено оцінювання її державного регулювання та визначено основні напрями підвищення існуючого рівня державного регулювання сфери культури на регіональному рівні.

Ключові слова

Державне регулювання, сфера культури, регіональний рівень, оцінювання, державна підтримка, Запорізька область.

I. Вступ

Культурне життя населення Запорізької області різноманітне та водночас насичене подіями. Кількість діючих культурних установ вражає, це: бібліотеки – 533 од., зокрема 404 – у сільській місцевості, книжковий фонд яких налічує 9,7 млн примірників; музеї – 19 од., у тому числі 12 краєзнавчих, 3 мистецтвознавчі, 4 – історії та археології; цирк – 1; театри – 4 (музично-драматичний, юного глядача, ляльковий, муніципальний); філармонія – 1; симфонічний оркестр – 1. Але і це ще не все, також є дві основні визначні пам'ятки: національний заповідник "Хортиця" у м. Запоріжжя і державний історико-археологічний заповідник "Кам'яна Могила" у Мелітопольському районі Запорізької області [1].

Це все для подальшої праці та розвитку потребує впорядкованого регулювання як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях.

Над цією проблемою працювало чимало науковців: Г.О. Андрес, Ю.П. Битяк, Н.К. Гончаренко, О.А. Гриценко, Т.О. Метельова, Є.А. Мягка, М.Ю. Рябчук, С.М. Садовенко, В.В. Солодовник. На сьогодні регулювання діяльності закладів культури, безпосередньо у Запорізькій області, залишається недостатнім та потребує державної підтримки.

II. Постановка завдання

Мета статті – запропонувати основні напрями підвищення існуючого рівня державного регулювання сфери культури на регіональному рівні у Запорізькій області на основі проведеного оцінювання ситуації, що склалася у культурній сфері та у сфері регулювання діяльності закладів культури в Запорізькій області.

III. Результати

Здійснення регіональної політики в галузі культури ґрунтується на визнанні культурного розвитку України як одного із пріоритетних напрямів діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, невід'ємною складовою сталого розвитку України. Тому на рівні регіону, особливо останніми роками, приділялась і буде приділятися значна увага консолідації зусиль влади, промисловців, підприємців, усього населення області для створення здорового духовного простору.

Проаналізувавши особливості розвитку культурної сфери у Запорізькій області, нами були визначені проблеми, які потребують державних заходів щодо їх ліквідації. Це, насамперед, незадовільний стан матеріально-технічної бази установ культури, а саме: неналежні засоби охорони, відсутність опалення приміщень, слабе оновлення експозиції тощо. Значна частина культурної діяльності, у першу чергу, у сільській місцевості, відбувається на громадських засадах. Таким чином, в області діють 133 музеї, які розташовані у будинках культури або в окремих приміщеннях, як правило, не опалюються і заробітна плата їх співробітникам не виплачується. Загалом майже 60% об'єктів культурної спадщини Запорізької області знаходиться у незадовільному стані та потребує проведення робіт з реконструкції та реставрації.

Така ситуація, у першу чергу, склалася у зв'язку з недостатнім фінансуванням. Так, фінансування культурної галузі зі зведеного

бюджету зросло у 2001–2006 рр. з 830,2 до 2529,5 млн грн, тобто у 3 рази. При цьому фінансування з Державного бюджету зросло майже в 4 рази, а з місцевих бюджетів, з яких фінансуються, зокрема, заклади культури сіл, селищ та малих міст – лише в 2,8 рази; з 2007 по 2009 рр. – з 3189,2 до 4266,0 млн грн, тобто у 1,3 рази. Обсяги фінансування розвитку культури з Держбюджету України в 2010 р. зросли більш, ніж на 30% порівняно з 2009 р. У тому числі частка видатків розвитку в загальних видатках Держбюджету на культуру і мистецтво збільшилася з 0,8% в 2009 р. до 5,8% в 2010 р. [2].

Так, до проблем культурної галузі Запорізької області необхідно віднести проблему моніторингу, ідентифікації та охорони пам'яток історії і культури. Оскільки більшість пам'яток області взято на облік у 1982–1997 рр., облікова документація не відповідає сучасним вимогам. Майже повна відсутність фінансування змушує поєднувати проведення інвентаризації з іншими видами робіт, що гальмує цей процес, значно знижує його рівень. Паспортизація об'єктів фактично не фінансується. Темпи проведення паспортизації та інвентаризації об'єктів культурної спадщини є незадовільними, що може призвести до втрати пам'яток. Розробити різноманітну систему якісного надання історико-культурних, курортно-туристичних послуг заважають серйозні проблеми діагностики, паспортизації та інвентаризації об'єктів культурної спадщини, систематизованого обліку пам'яток на сучасному рівні [3].

Однією з основних проблем культурного розвитку Запорізької області залишається недосконалість нормативно-правової бази та позбавлення достатнього фінансування місцевого самоврядування. Для ефективного вирішення цілого ряду проблем необхідно виділити основні напрями підвищення існуючого рівня державного регулювання сфери культури, зокрема такі:

1. На державному рівні:

1. Вдосконалення законодавства і прийняття Закону України "Про культуру".

2. Створення нових, конкурсних механізмів фінансової підтримки культури і мистецтва [4].

3. Перегляд формул розподілу видатків на "Культуру і мистецтво", якими передбачається врахування існуючої мережі, кількості споживачів культурних послуг у співвідношенні до наявного населення та чисельності працівників культури, кількості об'єктів культурної спадщини, їх соціальної значущості та статусу.

4. Створення системи різноманітних і гнучких інструментів підтримки всіх секторів культури – через бюджет, податкові пільги, заохочення меценатства та інвестицій.

5. Створення державного органу охорони культурної спадщини на рівні обласних державних адміністрацій.

6. Створення окремого підрозділу облдержадміністрації з питань взаємодії з національно-культурними товариствами [5].

7. Затвердження Кабінетом Міністрів України Типового положення про управління культури і туризму облдержадміністрації.

8. Розробка та затвердження загальнодержавної програми розвитку музеїв.

II. На місцевому рівні:

1. Комплексна діагностика культурної сфери Запорізької області, тобто проведення опитування про кількість населення, його віковий, соціальний, етнічний склад, потреби тощо.

2. Максимальне забезпечення розвитку культурної галузі. Це, насамперед, створення обласної координаційної ради з питань розвитку історико-культурного комплексу, спеціалізованого управління культурної діяльності в облдержадміністрації, спеціалізованого центру культурної інформації у Запорізькій області.

3. Розроблення та затвердження міських і районних програм розвитку культурного комплексу.

4. Інформаційно-рекламне забезпечення розвитку культурної сфери м. Запоріжжя та області.

5. Створення окремих центрів із забезпечення рекламної діяльності, розвитку культурної індустрії.

6. Відродження історико-культурних традицій українського козацтва, а саме: збереження унікальних пам'яток заповідника о. Хортиця, зокрема, пам'яток Музейного фонду України, відродження історичних ландшафтів, природних комплексів, рослинного і тваринного світу, впорядкування території заповідника, створення умов для відродження і розвитку патріотичних, історичних традицій запорозького козацтва, туристичної інфраструктури, що можливе лише шляхом вжиття невідкладних дієвих заходів та надання державної підтримки.

7. Розвиток інфраструктури зон відпочинку та оздоровлення населення, тобто проведення інвентаризації: земель рекреаційного, оздоровчого призначення, земель, які мають природну та історико-культурну цінність; складання єдиного реєстру пам'яток історії та культури [6].

IV. Висновки

На національному, обласному та місцевому рівнях приймаються численні рішення: законодавчі та інші нормативно-правові документи, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, програми розвитку в різноманітних напрямках, однак практично всі вони в належному обсязі й у визначені терміни не фінансуються і реалізуються безсистемно.

Неефективна державна політика в галузі історико-культурного розвитку і недосконалість правової бази установ культури призводять до відсутності соціальної захищеності працівників культури. Можна також стверджувати про дискримінацію в оплаті праці працівників культури, переважна більшість з яких – жінки.

Однак при належному впровадженні основних запропонованих напрямів підвищення існуючого рівня державного регулювання сфери культури на регіональному рівні у Запорізькій області можна сподіватися на ефективний розвиток та вдосконалення культурної сфери регіону сьогодення.

Література

1. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua>.
3. Проект з регіонального врядування та розвитку – Україна. Дослідження історико-культурного та культурно-туристичного пріоритету розвитку Запорізької області // Аналітичний звіт / [за ред. С. Могильного]. – Запоріжжя, 2007. – С. 78.
4. Фінансування – один із ключових інструментів здійснення культурної політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.model21.org.ua/Node/131>.
5. Українські культурні дослідження. Експериментальна веб-сторінка науковців українського центру культурних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.culturalstudies.in.ua/>.
6. Фесенко Н.С. Державне регулювання розвитку культури на регіональному рівні: дис. ... канд. наук з держ. упр. / Н.С. Фесенко // Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Х., 2006. – 180 с.

УДК 351.83

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ІНВАЛІДІВ В УКРАЇНІ

Божко Я.О.

аспірант Національної академії державного управління при Президентіві України, м. Київ

Annotation

The article considers main dimensions of perfecting mechanisms of facilitating employment of people with disabilities in Ukraine. Major reasons of the low level of employment of people with disabilities are determined. Perspective ways of facilitating the employment of people with disabilities in Ukraine are substantiated.

Анотація

У статті розглянуто шляхи вдосконалення механізмів державного регулювання зайнятості інвалідів в Україні. Визначено основні причини низького рівня зайнятості осіб з особливими потребами та обґрунтовано перспективні напрями вдосконалення державного регулювання зайнятості інвалідів в Україні.

Ключові слова

Люди з інвалідністю, зайнятість, механізми, державне регулювання.

І. Вступ

Проблема забезпечення зайнятості осіб з обмеженими можливостями в Україні є актуальною у зв'язку з тим, що ці люди складають ту групу суспільства, чисельність якої постійно зростає. На сьогодні в Україні живе

2,5 млн осіб-інвалідів. Майже кожен 18-й наш співвітчизник – інвалід, тобто людина, яка потребує допомоги та підтримки від держави не тільки в грошовому еквіваленті, а, перш за все, допомоги у створенні умов для інтеграції в економічне та суспільне життя.

Актуальність дослідження зумовлена також необхідністю формування нових теоретичних уявлень, методології розвитку соціальної політики в Україні, адекватної новим змінам та сучасним економічним реформам.

Вагомий внесок у розвиток соціальної державної політики щодо зайнятості інвалідів, їх трудового потенціалу та відповідного ринку праці зробили О. Бабак, І. Гладка, Л. Колешня, О. Лесько, Е. Лібанова, Н. Малиновська, В. Маруніч, О. Петроє, Н. Плалотнюк, В. Скаковська, В. Сушкевич та ін.

Проблема, що становить об'єкт нашого дослідження, є достатньо розробленою у вітчизняній науці. Попри це, вимагають подальшої конкретизації і наукового осмислення причини низької зайнятості осіб з обмеженими можливостями. Крім того, нагальними залишаються подальші розробка і те-